

EKONOMİ BÜLTENİ 62

22 Şubat 2011

**KUZEY AFRİKA'DAKİ GERİLİM
TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRLERİNE OLUMLU YANSIYABİLİR**

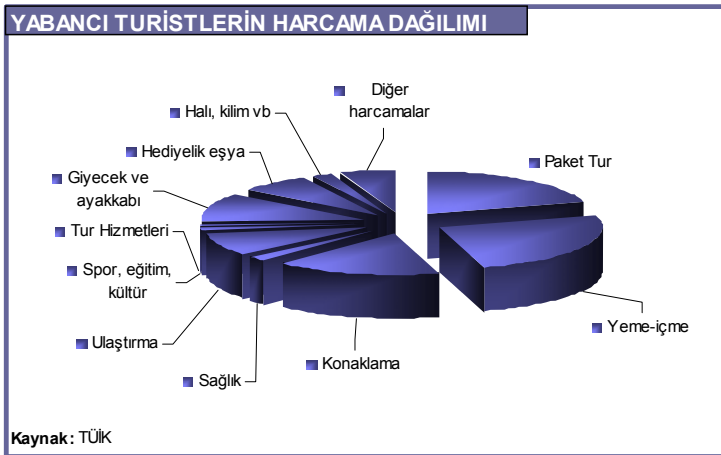
Son açıklanan veriler; Türkiye'de kronikleşen enflasyon sorunun yerini cari açığa bıraktığını destekler niteliktedir. Cari açığı oluşturan en önemli kalem dış ticaret açığı olmakla beraber, cari işlemler dengesinde paya sahip olan turizm gelirleri bu nedenle yakından takip edilmelidir. Bu noktada son günlerde gündemin en önemli konusu haline gelen Kuzey Afrika'da özellikle Libya, Tunus ve Mısır'da meydana gelen gerilim sonrasında, Türkiye'nin daha fazla sayıda turist çekmeyi başarması beklenebilir.

Türkiye'de 2010 yılında turist sayısı bir önceki yıla göre 1 milyonluk artış göstererek, 33 milyon düzeyinde gerçekleşmiştir. Bunun 28.5 milyonu yabancı turist, 4.5 milyonu ise yurtdışında yaşayıp Türkiye'ye tatile gelen yerli turistten oluşmaktadır. Turist sayısındaki artışa rağmen, 2010 yılında turizm gelirleri 20.8 milyar dolar düzeyinde kalmış ve 2009 yılında 21.25 milyar dolar olarak gerçekleşen turizm gelirlerine göre %2.08'lik gerileme yaşanmıştır. Turist sayısındaki artışa rağmen turizm gelirlerinin düşük kalmasında kişi başına ortalama harcama rakamının 664 dolardan 630 dolara gerilemesi etkili olmuştur. Dikkat çekici bir diğer unsur, yabancı turistlerin ortalama harcama rakamının 546 dolar, yurtdışında yaşayıp Türkiye'ye tatile gelen yerli turistlerin ortalama harcamalarının ise 1158 dolar düzeyinde olmasıdır. Yani yabancı turistlerin Türkiye'de harcama rakamı oldukça düşük bir düzeyde seyretmektedir.

		2009	2010
Ziyaretçi Sayısı	Yabancı	27.3 Milyon	28.5 Milyon
	Yerli (Yurtdışı İkametli)	4.7 Milyon	4.5 Milyon
Turizm Geliri	Yabancı	15.9 Milyar \$	15.6 Milyar \$
	Yerli (Yurtdışı İkametli)	5.4 Milyar \$	5.2 Milyar \$
Kişi Başı Ortalama Harcama	Yabancı	580	546
	Yerli (Yurtdışı İkametli)	1158	1158

Türkiye'yi ziyaret eden yabancı turistleri düzenli gelire sahip . . .

Yabancı turist profilini incelediğimizde %45.8'in bir işte çalıştığı, %18.4'nün ise kendi işinin sahibi olduğu görülmektedir. Geri kalan kısım ise çalışmamaktadır. Turistlerin Türkiye'de konaklama

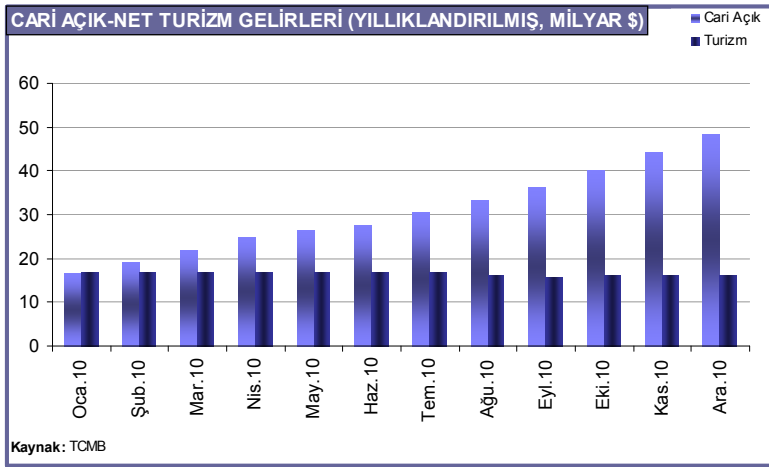
ihtiyacını genel olarak otel, motel ve pansiyon ile karşıladıkları görülmektedir. Buna göre otel, motel ve pansiyon ile konaklama ihtiyacını karşılama oranı %44.5, arkadaş-akraba evi ile bu ihtiyacı karşılama oranı %21.9, kendi evini kullanma oranı %13.6, kiralık ev kullanma oranı ise %4.6 düzeyindedir.

Yabancı turistlerin kişisel harcamalar sırasında ağırlık gösterdikleri kalemlerde yeme-içme %25.3 ile başı çekmektedir. Bu kalemi sırasıyla %16.5 ile konaklama, %10.9 ile giyim, %8.8 ile ulaştırma ve %7.1 ile

hediyelik eşya takip etmektedir. Buna göre turistler, turistik bölgelerde birçok faaliyet alanına ciddi miktarda kaynak aktarmaktadır.

Libya, Tunus ve Mısır'da yaşanan olaylar, Türkiye'nin turist sayısını arttıracaktır . . .

Turizm gelirlerinin 2011 yılında geçtiğimiz yıla oranla artış göstermesi beklenmektedir. Bunun temel gerekçelerinden biri, Tunus ve Mısır'da oluşan kaos ortamının yaratabileceği ikame etkisidir. Burada Mısır İstatistik Ofisi'nin 17 Şubat'ta yayınladığı 'zarar tahmini' raporuna göre Şubat sadece ikinci haftasında 178 milyon dolarlık kayıp olduğu tahmin edilmektedir. Şubat ayı sonunda toplam zararın 825 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Mısır'a yönelen turistlerin %67.1'nin Avrupa'dan geldikleri düşünüldüğünde, bu bölge vatandaşlarının Türkiye'ye yönelmeleri olası görünmektedir. Yıllık yaklaşık 7 milyon turist çeken Tunus'tan olası kaymalar konusunda yine Türkiye alternatif oluşturabilecek yapıdadır. Bu iki ülkeden Türkiye'ye kaymaların ülke turizmi açısından önemli getirileri olabilecektir. Bununla birlikte, yıllık yaklaşık 180 bin turist çeken Libya'daki gerilim nedeniyle bu ülkeden Türkiye'ye yönelimin, Türkiye'nin turizm rakamları üzerinde önemli bir etki yaratmaması beklenmelidir.

Ayrıca, kurdaki yükseliş nedeniyle turistlere daha düşük maliyet sunma avantajının doğduğu görülmektedir. Yabancı turistlerin paket turlara yaptığı harcamanın oranının %20.3 düzeyinde olduğu düşünüldüğünde, bu fiyat avantajının Türkiye'nin rekabet gücünü artırma olasılığı kuvvetlidir. Bununla birlikte ziyaretçi sayısındaki artışa oranla, gelirlerin daha sınırlı artma olasılığı olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Turizm gelirlerindeki artışın cari işlemler dengesini finanse edecek düzeyde olması beklenmemelidir. Nitekim, geçtiğimiz yıl 48.56 milyar dolar açık veren Türkiye'de, turizm gelir-gider farkı 16 milyar dolar düzeyinde kalmıştır. Bununla birlikte cari açığını sıcak para ile finanse eden Türkiye'nin bu sorununu kalıcı bir şekilde çözmek için ihracatına olduğu kadar turizmde de önem vermesi gerekmektedir. Özellikle kişi başı ortalama harcaması yüksek turistlerin Türkiye'ye çekilmesi turizmde verimliliği arttıracak bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun için daha etkin tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve gelir düzeyi yüksek grubun Türkiye'ye yönlendirilmesi için özellikle yat turizmde olanak sağlayacak altyapının yaygınlaştırılması gerekmektedir.